

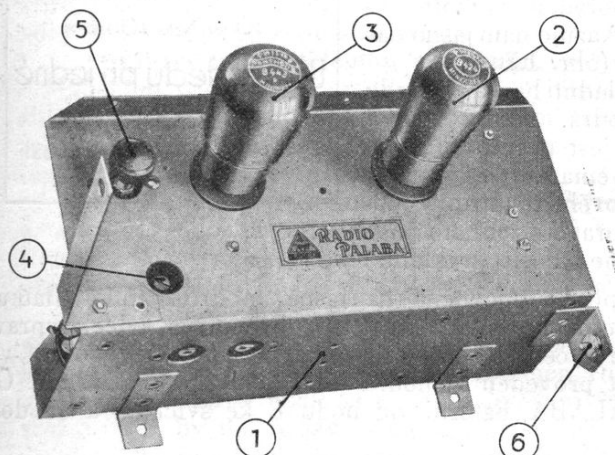
RADIO.

V. Hugger.

Popis bateriového přijímače PALABA B 2.

Moderní bateriový přijímač pro obyvatele krajů v nichž není dosud elektrického proudu, který by odpovídal síťovým přijímačům tovární výroby, nemá mít jen technické dokonalosti, minimální spotřebu proudu při největším výkonu, ale musí se ve vnější i vnitřní výstavbě lišit od pověstných skříní s mnoha knoflíky, vypínači a přívodních drátů od zdrojů dodávajících provozní proud.

Továrna na články a baterie Pála akc. spol., v Slaném přichází na trh s bateriovým přijímačem **Palaba B 2**, který jest dvoulampovým přijímačem se zpětnovazební detekcí a transformát. vázanou nízkou frekvencí. Přijímač má rozsah 200 — 600 a 1.000 — 2.000 m. — Chassis, amplion, žhavicí a anodový zdroj jsou pohromadě v jedné skříní, takže odpadají všechny přívodní vedení aparátu.

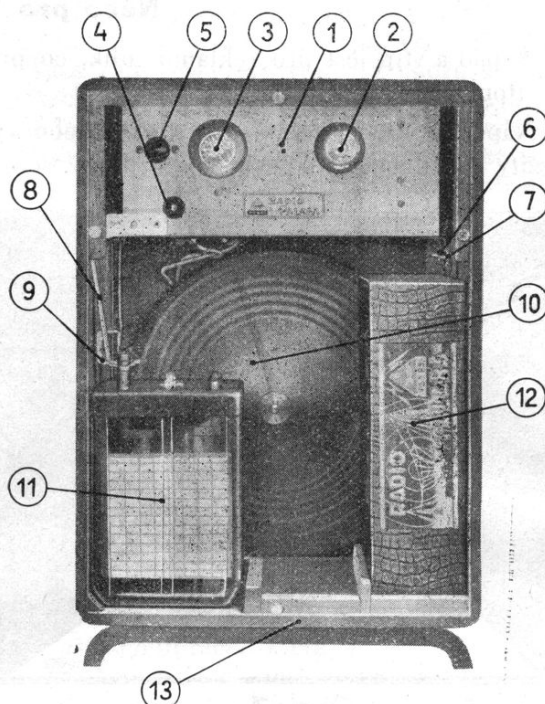
Konstrukce přijímače je patrna na obou obrázcích. Montážní kovový panel (1.) přijímače je lisován z nemagnetického kovu. Použití kovu má přednost ve velké mechanické pevnosti a mimo to je tohoto panelu použito ku přímému připojení negat. pólu žhavicí baterie a anodové baterie. Odpadají tím opět mnohá spojení uvnitř přijímače, čímž je usnadněna přehlednost. K usměrnění vysokofrekvenčních kmitů přicházejících z antény do aparátu, slouží vysoce výkonná — detekční lampa Philips B 424 (2), která přijímači dodává vysokou citlivost také pro příjem ciziny.

Zesílením nízkofrekvenčních kmitů obstarává speciální pentoda Philips B 443 S (3), jenž při minimální spotřebě proudu umožňuje nezkreslenou a silnou reprodukci. Spotřeba proudu těchto obou lamp je velmi malá — obnáší u žhavení cca 240 MA, a při anodovém napětí 100 V. cca 6 MA.

Antenní zkracovací kondensátor (4), slouží ku korekci antény, takže lze i při různé délce antény přijímat Prahu asi na 78 dílku ladicí škály — takto je také naregulován každý přijímač v továrně před odesláním.

Otáčením regulačního šroubku tohoto kondensátoru šroubovákem s rukojetí dřevěnou nebo z nevodivého materiálu možno při abnormálně dlouhé anténě posunouti Prahu na dílek 78 ladicí škály. V tomto případě je rozdělení vysílače na škále normální a lze všechny stanice, které leží v rozhlasovém i dlouhovlnném pásmu slyšet v ladicím rozsahu aparátu.

Odladovač (5), sestávající z otočeného kondensátoru a samoindukční cívky, umožňuje vyřazení silné, blízko ležící vysílačky, která je slyšitelná ve velkém rozsahu ladicí škály. Knoflík odladovače se otáčí zvolna vpravo nebo vlevo tak dlouho, až rušící vysílač zcela zmlkne a nebo je jeho síla minimální.

Anodový proud dodává bezsalmiaková tříkontaktní anodová baterie PALABA 71120 o celkovém napětí 120 V. (12). První kontaktní pásek je připojen na — pól, střední na + 100 V. Čerstvá anodová baterie se zapojí těmito kontaktními pásky na svorku přijímače 6 a 7. Po částečném vyčerpání baterie zapojí se třetí kontakt + 120 V. Zapojení anodové baterie je tedy velmi jednoduché a vylučuje jakýkoliv omyl, což obvykle je ve spojení se spálením drahých lamp.

Žhavicím zdrojem je olověný akumulátor PALABA č. 3202 (11), který je zapojen na svorky 8 — 9. Akumulátor lze nahradit suchou žhavicí baterií PALABA č. 62604. Kapacita této baterie je o mnoho vyšší kapacity akumulátoru, ale nelze ji po vybití znovu nabít.

Žhavicí baterie má upravený akumulátor PALABA že lze počáteční vyšší napětí (cca 4.5 V.) srazit odporem, který je vmontován přímo do baterie. Teprve po delším upotřebení baterie se odpor vyřadí s jednoduchým přepnutím kontaktu.

Mřížkové předpětí odebírá se automaticky přímo z anodové baterie stejným způsobem, jako u síťových přijímačů, pomocí odporu s přiřazeným blokovacím kondensátorem (spádem potenciálu).

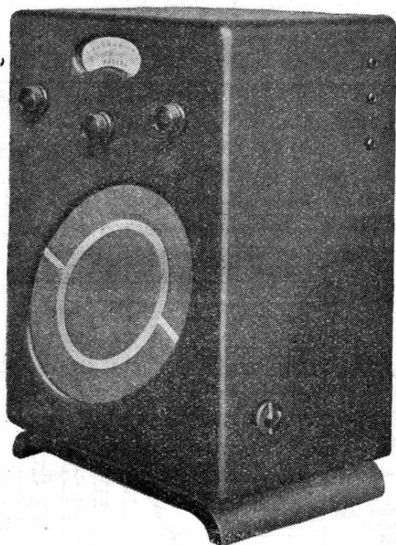
Čtyřpólový magnetický amplion s volně kmitající kotvou (10), reprodukuje stejnoměrně vysoké i nízké tóny a dává ve spojení s výše uvedenou pentodou B 443 S silnou, čistou a nezkreslenou reprodukci.

Přijímač PALABA B 2 umožňuje příjem stanic při dobré hlasitosti ještě při 60 V. anodové baterie. Provoz aparátu je velmi hospodárný, neboť lze anodovou baterií i pod toto napětí vybíjet.

Celkově lze říci, že rozhodnutí firmy Pála, akc. spol., vyrábět radiopřijímače, jest schopné vyplnit mezeru, která vznikla ve všeobecné tovární výrobě. Palaba B 2 je přijímač, jehož majitel je neodvislý od místa a času — Palaba B 2 nepotřebuje žádné elektrické vedení proudu, tedy může být kdekoli upotřeben — Palaba B 2 je prostý rušení ze sítě — Palaba B 2 je přijímač, který rozhlas jako kulturní faktor dneška zveřejňuje.

Nový radiový přijímač.

Do výkladních skříní koncesovaných radioobchodníků přibyl nový a opravdu půvabný rodinný přijímací přístroj, PALABA B 2.

Dvoulampovka velmi elegantního zevnějšku, dvoulampovka opravdu vkusná již tím, že svým zevnějškem provádí průlom do staré tradice, kdy přijímací přístroje byly smutné temné barvy. — Některé dokonce černé jako „rakvičky“, jiné většinou čokoládově hnědé jako obložení stěn divadelního vestibulu. Dnes, kdy domáháme se uplatnění jasu, světlosti a živosti barev, jistě by to bylo málo vhodné a proto rodinný přijímací přístroj jde tu novou svou cestou a přichází na trh v barvách živých a veselých, v barvě zelené, červené a hnědé.

Je-li rodinný přístroj PALABA B 2 originalitou zevnějškem, jest originalitou i svou soustavou. Továrna Pála, akc. spol. v Slaném přistoupila k výrobě svého přijímacího přístroje — jenž hrdě nese jméno shodné se všemi ostatními jejími dosavadními výrobky — teprve po dlouhé a opatrné rozvaze. Teprve nyní, kdy vývoj radiotechniky jest již opravdu vyspělý a lze říci, že dospěl ke konstrukci přístroje, jež s dobrým svědomím lze nazvat „zralým“ a, je-li možno ve vývoji technickém takového slova vůbec použít — tedy i „definitivním“.

Čtenář, který v posledním desetiletí sledoval ruch radiotechnického světa, dobře se pamatuje, kolik různých soustav přístrojů vystřídalo se na trhu a kolik z nich mělo život pouze jepičí a slávu krátkodobou, snad jen od podzimu do jara, aby po půlroce o slávu hlásil se zase přístroj jiný. To byla doba reflexů, ne-utrodynů, strobodynů, tropadyň atd. atd., jak vzletně a směle byly jmenovány a jako nedostižitelný vrchol dokonalosti nabízeny a prodávány — aby jejich majitelé po půl roce smutně pohlíželi na své přístroje technicky

již zastaralé a předstížené. Aby uvažovali, kam by je dali, jak se jich zbaviti, aby si mohli koupit přístroj nový, třeba zase jen se stejně jepičí slávou.

Tyto chyby byly Pálovům školou, poučením a výstrahou.

Vytvořili a dali na trh rodinný přístroj, který i po řadě let bude majiteli stejně milý jako dnes, kdy jej koupí, protože, správně obslužen, bude i po letech bezvadně sloužiti.

Pálovi nehladali pro svůj přístroj žádného fantastického jména, prostě mu řekli „dvoulampovka Palaba“. Označení „PALABA B 2“ prostě praví, že je to přístroj napájený proudem z baterií — to povídá písmena „B“ — a číslice „2“ vysvětluje, že je to dvoulampovka.

Stavba přístroje jest velmi účelná: V jediné vskusné skříní uloženo jest vlastní dvoulampové přijímací a zesilovací zařízení, dobrý nezkreslující rozhlasník a, obě potřebné baterie. Žhavicí jest akumulátor, vlastní výroby a soustavy. Anodová baterie pro přístroj vhodně konstruovaná s účelnými vývody jest ze suchých bezsulfidových článků RADIO PALABA R 3225 EXCELSIOR, z téže baterie automaticky odváděno jest i mřížkové předpětí.

PALABA B 2, soustřeďující vše v jediné skříní, je přístroj velmi snadno přenosný a umístitelný všude, kde jest po ruce anténa a uzemnění. Anténa může býti i náhražková vnitřní, pokojová, půdová a pod. Nesmí však býti příliš dlouhá, neboť přístroj vyniká velkou selektivitou, snadnou laditelností a poněvadž jest opatřen od- ladovačem, rozlišuje vlny velmi blízkých pásem. Vhodným uzemněním jest každý dobrý svod do země.

Přístroj určen jest pro rodinu a domácnost. Výkon rozhlasníku je takový, že lahodnou hudbou naplní při otevřených dveřích celý velký byt o několika světnicích nebo restaurační jídelnu, holírnu či jinou obchodní místnost. Není to dynamik, aby ohlušoval reprodukci celé náměstí a pobuřoval několik ulic — je to velmi dobrý čtyřpólový rozhlasník, bezvadně reprodukuje více zvukových škál a proto bez zkreslení znějí z něho jak tóny velmi hluboké tak i tóny značných výšek. Je prost oné vady četných rozhlasníků, které již zvuků houslí dávají timbr violy nebo dokonce violincella.

Je to přístroj, pro milovníka rozhlasu, dvoulampovka, již rovnou za tutéž cenu s přibližně stejným výkonem a nepatrnou spotřebou proudu těžko bychom hledali.

Selektivita přístroje jest znamenitá. Výrobci ji nevyjadřují obvyklou frází že „lze na ni zachytit tolik a tolik zahraničních stanic“ — neboť takový údaj jest bezcenný: zdar takových „lovů“ závisí nejen od doby roční a denní, ale i od místa, kde se právě přístroj nachází, od jeho speciálních poměrů, směru a kvality antény a t. d. Avšak přístroj PALABA B 2 v porovnání s jinými dvoulampovkami přece každého překvapí příjemem množství stanic.

Opravdu rodinná dvoulampovka, jakou jsme potřebovali a jež přichází skutečně právě v čas! Ivo.

Kde umístit v bytě přístroj? Nejvhodnějším místem v bytě je některý kout. I v místnosti s velmi špatnou akustikou, vlny zvukové se šíří z kouta nejlépe, nejpřesněji a hudbu i hlas jest slyšeti dobře v celé místnosti. Přístroj umístěný uprostřed podélné stěny nikdy nedocílí efektu, plného, krásného zvuku, spíše ještě v místnosti podélné může státi, není-li možno umístit jej v rohu, u některé z kratších stěn. Výška, ve které má býti přístroj postaven jest vhodná taková, aby střed amp-

lionu byl s výší oka sedící osoby. Rozhodně není vhodné umístění přístroj (nebo rozhlasník) příliš vysoko, na příklad na skříň, nade dveře atd. Vlny zvukové tvoří se pak velmi špatně a v mnohém biografu zvukovém jest obecnostvo s produkci nespokojeno jen proto, že rozhlasníky jsou příliš vysoko.

Radio jest velmi jemný stroj a vyžaduje šetrného zacházení. Je krajně citlivým zevním vlivům, které mu mohou býti na škodu. Proto není vhodné umístit radio

v místnosti, kde je vlhko, kde je více par (v kuchyni, v prádelně) — vznikají tím poruchy. — Membrána rozhlasníku obyčejně ze speciálního papíru, nassává se vlhkem z ovzduší, ztrácí svou tuhost a zkresluje zvuk, jenž pak zní nepřirozeně dutě. Není radno rozhlasník nebo přístroj vystavovati do okna — zejména nyní z rána nebo na podzim, za mlhavého počasí. — Aspoň membrána rozhlasníku to vždy dříve, nebo později odnese.

Ing. J. U.:

Bateriový přijímač PALABA B 2.

S chutí chopil jsem se příležitosti poskytnuté mně prodejnou firmy Pála, akc. spol. v Bratislavě, k vyzkoušení nového dvoulampového bateriového přijímače „PALABA B 2“, který jmenovaná firma uvádí na trh, vyplňující tak velkou mezeru našeho radiotrhů v oboru bateriových přijímačů.

Manipulace s proudovými zdroji je velmi jednoduchá. Akumulátor i suchá baterie dá se pohodlně ze zadu vsunouti a vývody zapojiti na pružné mosazné pásky. Přístroj je proveden pro příjem normálních rozhlasových i dlouhovlnných stanic a má uvnitř vestavěný filtr pro odladění místní stanice a antenní kondensátor, ovládaný natáčením šroubku šroubovákem s izolovanou rukojetí. Tímto kondensátorem přizpůsobíme přijímač libovolné anteně a můžeme jím řídit i selektivitu, která u tohoto aparátu je zcela vyhovující. Tohoto způsobu zvýšení selektivity jsem při zkoušce použil i já a mohu Vám jej vřele doporučit i zároveň s připomínkou nešetřiti zpětnou vazbou, neboť těsně před místem, kdy lampy detekční právě začíná oscilovat je selektivita každého zpětnovazebního audionu největší. Stupnice je 100-dílná s ukazatelem, jeden knoflík je pro řízení zpětné vazby, jeden pro přepínání vlnového rozsahu.

Velkou předností aparátu je použitý čtyřpolový magnetický amplion, nejmodernější to konstrukce firmy Philips, který podává velmi čistou silnou a věrnou reprodukci, čímž značně je zvýšena kvalita tohoto přijímače. Užití lampy jsou Philips Minivatt a to detekční B 424 (strmost 2.5 MA/V) a koncová lampa pentoda B 443 S. Pro kontrolu údajů prospektu od firmy změřil jsem odebíraný žhavicí proud přístrojem Duo (Fa. Roučka) a zjistil dokonce ještě hodnoty menší, (které mluví ve prospěch aparátu) a to žhavicí proud 230 mA, anodový proud necelých 6 MA, při napětí anodové baterie 100 V. Jak vidno, je spotřeba anodového proudu stlačena na minimum, které bylo možno vůbec docílit s ohledem na výkonnost tohoto přijímače. To nám dává záruku dlouhé životnosti suché baterie, která pro tento účel byla zvláště vyrobena.

Při zkoušce byl přijímač zapnut na jednodrátovou anténu normální délky, která nijak výkonností nevyniká (umístěna v činžovním bloku do dvora) a přece výsledky s tímto aparátem dosažené jsou velmi pěkné. Zkouška byla provedena večer mezi 8.—10. hodinou. K vůli přehledu provedl jsem cejchovní křivku přijímače s uvedením zachycených stanic a to pro normální i dlouhovlnné pásmo; stanice, které byly reprodukovány zvláště silně, jsou v připojeném náčrtku vyznačeny podškrtnutím. Křivku tuto můžete si snadno sestrojiti ku každému přijímači: tím způsobem, že na vodorovnou osu nanese me vždy příslušný dílek odečtený na stupnici ladícího kondensátoru, na svislou osu stanici, kterou jsme na tomto dílku zachytili a sice dle vlnové délky v metrech. V průsečíku obou kolmic obdržíme jeden bod. Totéž provedeme i pro ostatní stanice. Spojením takto získaných bodů dostaneme t. zv. cejchovní nebo kalibrační křivku přijímače. Z jejího průběhu, který ideálně by byl uhloupřímčnou vedenou z levého dolního boku, vidíme rozložení stanic po celé délce stupnice, takže lehce můžeme zjistit každou delší stanici, kterou zachytíme mezi dvěma již známými stanicemi. Podotýkám, že průběh křivky cejchovní je závislý na jakosti použitého ladícího kondensátoru, na druhu anteny a mřížkové cívky pro ten který přijímač.

Přijímač „Palaba B 2“ byl zkoušen též na vnitřní anténu (30 m izolovaného drátu, upevněného půl metru pod stropem kolem stěn pokoje), při čemž byly zachy-

ceny všechny silnější stanice a selektivita aparátu značně stoupla. Na pouhé uzemnění byla zachycena Bratislava, Vídeň a Pešť (ve dne), první dvě stanice bez antény a uzemnění. Prahu zachytil jsem kdykoliv i mezi dnem.

Shrnuji své poznatky z této zkoušky a mohu říci, že přijímač PALABA B 2 vyhověl ve všech směrech.

